

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 139. Quid notandum sit de privilegio sive gratia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

bus sit rectum semper, quod lex naturalis habet, potest tamen mutari, & in aliquo particulari in paucioribus propter aliquas speciales causas impediens observantiam talium præceptorum: in rigore tamen non est Epiikia in illis legibus, sed potius sunt quædam interpretatationes legum.

831 §. III. Epiikia habet locum in lege humana, non tantum quando duæ leges sibi contradicunt, uti vult *Eliz. L. 4. q. 16. §. 3.*, sed etiam in quavis lege, per se loquendo, quia legislator humanus scit se non esse omniscium, nec posse prævidere omnia, unde patitur sic corrigi legem suam, debuitque sic velle, ut se accomodaret infirmitati eorum, qui erant obligandi, v. g. si lex sit, ne ullus externus admittatur in urbem, custos portarum per Epiikiam rectè admittit eum, qui fugiens hostem se recipit in urbem velut asylum: item licet Ecclesia præcipiat Misfam die festo, tamen passim per Epiikiam putant se esse excusatos, qui cum incòmodo notabili audirent, & idem est de aliis legibus humanis, quæ ordinariè non obligant ad aliquid moraliter impossibile, uti à n. 780. dictum est. Non habet autem locum Epiikia, si legislator interrogari possit, uti dictum est n. 828.

832 Q. 139. Quid notandum sit de privilegio sive gratia. R. seqq.

§. I. Si strictè loquamur, non sunt idem privilegium & gratia, nam privilegium habet se per modum Constitutionis stabilis, gratia autem unico actu terminari potest, hinc omne privilegium est gratia, sed non contrà, dispensatio enim est gratia, sed non privilegium, uti rectè *Suar. de leg. l. 8. c. 3. n. II.*, sed sumendo pro eodem sic describitur privilegium, cap. *Abbate* de verb. signif., *lex privata concedens beneficium*: melius sic, *Constitutio legislatoris tribuent specia-*

specialem aliquem favorem ad plures actus; & distinguitur à lege per hoc, quòd non postulet dari communitati, nec promulgari, nec concedi in perpetuum; à gratia & licentia, quòd hæc dentur ad unum vel paucos actus; à dispensatione, quòd hæc semper respiciat legem, à qua eximit.

§. II. Privilegium aliud est personale, quod immediate conceditur personæ ratione sui; cuius signum est, si persona nomine suo exprimatur, aut allegentur ejus merita: aliud reale, quod directè conceditur rei alicui, v. g. Episcopatu, Dignitati senatoris, Ordini alicui, Monasterio &c. Etiam reale est, si concedatur personæ ratione dignitatis, v. g. quia est Episcopus talis Ecclesiæ, uti notat *Castrop. T. 3. d. 4. p. 16. §. 6.* In dubio autem, an sit reale an personale, *Tiraq. & alii* volunt censeri reale; *lason. & alii* volunt censeri personale; *Suar. Castrop. Bardi de consc. d. 6. c. 4. §. 1. Gob. in Quin. T. 5. c. 37. n. 159.* meliùs distinguunt, & dicunt censendum esse personale, si præjudicet tertio vel sit contra jus commune, si autem non præjudicet tertio, nec sit contra jus commune, censendum esse reale, nam beneficium est ampliandum, si nec particulari nec communitati præjudicet. Plures divisiones privilegii videri possunt apud *Illung. t. 1. d. 3. a. 2.*

§. III. Privilegium personale cessat cum privilegiato, uti habet Reg. juris 7 in 6.; reale cessat cum re, cui privilegium est annexum, unde cum dignitates sint perpetuæ, privilegium reale v. g. Episcopatu concessum est perpetuum, & transit ad successores: personale autem datum Episcopo, cessat eo mortuo; si datum fuit templo, non cessat, nisi templum legitimâ Auctoritate & sine spe reparationis destruat, ita *Suar. c. 5.*, addens, si templum uno loco destruat, ut reedificetur in altero, privilegium transire ad novum

vum templum, nisi fortè fundo ipsi datum fuisset. Personali, per se loquendo, poteris uti etiam extra territorium concedentis, *Illf. n. 26.*

835 §. IV. Privilegia non cessant morte concedentis, quia *decet concessum à Principe beneficium esse mansurum* Reg. 15. Juris in 6. nec per mortem revocatur voluntas semel posita, *Nav. Swan Sa* verbo, *Gratia*. n. I. Item non cessant, licèt jurisdictio concedentis cesset, uti ostendit *Castrop. §. 4.* Neque cessant ante certam cognitionem de revocatione, nam in dubio non censentur revocata, uti cum aliis *Azor, Sa, Sanchez*. de matr. l. 3. d. 30. n. 11. *Bardi §. 6.* Addunt *Nav. Sa & Castrop.*, quòd privilegium eligendi Confessarium, audiendi confessiones certarum personarum, absolvendi à casibus, dispensandi, suscipiendi Ordines à quolibet Episcopo, accipiendi ab Episcopo provisionem proximi beneficii, residendi alibi quàm in loco beneficii studiorum causâ; condendi testamentum, si quis fuit inhabilis; celebrandi in privato Oratorio, non exspirent morte concedentis, & ita quoad omnia etiam docet cum aliis *Dian. p. 8. T. 3. R. 99.* An autem per mortem concedentis cesset concessio gratiæ necdùm executioni datæ dictū est n. 816.

836 §. V. Privilegium in quo dicitur *donec voluerò, donec aliter ordinaverò, ad beneplacitum Sedis Apostolicæ*, durat etiam mortuo concedente, *Sa n. 7. Castrop. p. 15. n. 7.*; quod etiam dicit *Castrop.* licèt ponatur, *ad beneplacitum meum vel nostrum*. sed *Sa*, meritò contradicit, nam cap. *si gratiosè* de Rescriptis in 6. sic habetur, *si gratiosè tibi à Romano Pontifice concedatur, ut beneficia, quæ tempore tuæ promotionis obtinebas, posses usque ad suæ voluntatis beneplacitum retinere, hujusmodi gratia per eius obitum (per quem ejus beneplacitum omnino extinguitur,) eo ipso exspirat: secus autem, si usque*
ad

ad Apostolica Sedis beneplacitum gratia prædicta concedatur, tunc enim, (quia sedes ipsa non moritur,) durabit perpetuè nisi à successore fuerit revocata. Quandoque autem revocentur privilegia; quæ dantur cum clausula, ut non censeantur revocata, nisi de eis fiat mentio de verbo ad verbum, videri possunt *Barb. de clausulis, clausula 47. n. 17. Sanch. in consil. l. 6. c. 9. d. 8. Gonzalez ad Reg. 8. Carcell. Gl. 36. à n. 13. Illf. n. 57.* Putat autem *Sa. n. 20.* privilegia Mendicantium non revocari, nisi fiat de illis expressa mentio.

§. VI. Ubi derogatur simpliciter privilegiis, in 837
dubio non intelligitur de insertis in Jure, uti ex Juribus ipsis & gravissimis Auctoribus probat *Garcias de benefic. p. 3. c. 2. n. 72.*; lex autem generaliter loquens non tollit privilegium particulare concessum super eo, de quo lex generalis loquitur, uti tenent *Oldr. Felin. Mandos. & alii apud Garc. n. 248.* Tenet hoc, etiamsi lex generalis esset in *Trid.*, quia ubi vult privilegiis derogari, id exprimit, & ita censuit sacra Congreg. apud *Garc. n. 260.* Nec obstat Bulla Pii V. revocans privilegia Tridentino contrariantia, nam regulanda est Bulla secundum decreta Tridentini, & restringenda est ad ea tantum, quæ per illud prohibita sunt cum derogatione privilegiorum, uti notant *Rodriq. & Vivald. apud Garc. n. 262.* Et quid requiratur, ut absolutè dicatur revocatum privilegium, videri possunt etiam *Sanch. de matr. l. 3. d. 30. n. 20. Suar. c. 40. n. 7. Sa à n. 12. Amicus de just. d. 9. f. 10. n. 148.*, docentque *Sa à n. 17. Sotus & Lessius V. professio religiosa, c. 15.*, legem, quæ revocat privilegium, non habere vim ante promulgationem in diæcesi, sed *Illf. n. 64.* dicit satis esse, quocumque modo innotescat revocatio.

§. VII. Alexander VII. damnavit hanc 36. prop., 838

Hh 4

Regu.

Regulares possunt in foro conscientie tibi privilegiis suis, quae sunt expressè revocata per *Trid.* Putat tamen *Sa* n. 26., quod privilegia religiosorum, quae *Seff.* 25. c. ult. abrogantur, intelligantur illa, quae sunt contra jura, de quibus agitur in praecedentibus capitulis de Regularibus. Addunt *Rodrig. & Castrop. p. 2. §. 10. n. 2.*, quando in confirmationibus privilegiorum additur, dummodo decretis *Tridentini* contraria non sint, intelligi, dummodo non sint contraria decretis specialiter revocantibus privilegia. Vide *Illf.* à n. 65.

§. VIII. Privilegium concessum in bonum communitatis & nemini praedudicans est amplè interpretandum, uti habet Jus canonicum & communis Auctorum cum *Lesf.* c. 4.; similiter illud, quod est datum in favorem piæ causæ, religionum &c., uti dictum est n. 623., & probat *Saneb.* in *Conf.* l. 6. c. 9. d. I. n. 40., hinc *Sa* n. 18. dicit extendi posse ad similes casus, si verba permittant. E contra, si factum sit privato per modum dispensationis à communi lege, est restringendum, uti dictum est n. 622. & 798., docentque cum aliis multis *Suarez,* *Saneb.* *Castrop.* p. 10. n. 4. *Lesius* v. *Consecratio*, c. 1. *Burgh.* C. 3. c. 59. *Illf.* à n. 32., ubi plura habet notanda, maximè circa extensionem ad similes casus vel alias personas.

§. IX. Privilegium non aufertur per subsequentem excommunicationem illius, cui concessum est, *Sa* n. 5., Nec deficiente causâ, ex qua concessum est, si ea verè extiterit, uti habent *Sa* n. 6. *Castrop.* p. 15. n. 7. *Illf.* n. 41. Ratio est, quia dabatur ob causam praesentem, non ob futuram, nisi additum fuerit, donec durabit causa &c.; lex autem sublata non reviviscit, nisi iterum volente eo, qui abstulit: Privilegium tamen ex falsa causa impetratum nullum est, uti omnes notant. Vide dicenda l. 3. p. 2. n. 1309.

§. X.

§. X. Quòd privilegia indigeant acceptatione, 841
 probat *Castrop.* p. 2. §. 2., sufficit tamen implicita
 aut per alium, uti rectè *Illf.* n. 22. Ut autem per vo-
 luntatem privilegiati cessent, requiritur renunciatio
 exterius facta ab eo, qui renunciare potest, & accepta-
 ta à concedente. *Dixi* 1., facta ab eo, qui renuncia-
 re potest, quia nemo potest privilegio sibi cum aliis
 communi renunciare sine Superioris licentia, uti
 habet *Sa* n. 29., hinc n. 28. dicit Religiosum, non
 posse sine licentia Papæ renunciare privilegio sibi à
 Papa concessio; similiter licet Clericus renunciaret
 omnibus suis privilegiis, tamen qui illum graviter
 percuteret, esset excommunicatus, quia privilegio
 communi toti statui Clericali renunciare non potest.
Dixi 2., & acceptata à concedente, hinc dispensa-
 tus, ut ducat consanguineam, si nolit uti privilegio,
 si abjiciat vel laceret rescriptum, si etiam aliam ducat,
 hac mortuâ poterit per prius privilegium ducere
 consanguineam: similiter illegitimus dispensatus ad
 Ordines, si uti nolit & combufferit rescriptum, atque
 etiam uxorem duxerit, poterit uxore mortuâ per
 prius privilegium Ordinari, quia renunciatio non
 est acceptata à concedente, cujus gratia manet data,
 neque opus est retineri rescriptum, ita *Sanch.* & alii
 cum *Castrop.* p. 17. & *Illf.* n. 50.

842

§. XI. Privilegium non cessat per non usum il-
 lius, si non fuit occasio vel potestas utendi; & licet
 fuerit occasio ac potestas utendi, ego autem etiam
 longo tempore uti noluerim, imò posuerim actus
 illi contrarios, non ideo cessat, si fit tale, ut nemi-
 nem alium gravet, neminem autem gravant, v. g.
 privilegia non jejunandi, audiendi confessiones
 quascunque, ministrandi Sacramenta, eligendi Con-
 fessarium &c., nam his potius levatur onus Ordi-
 narium: unde ut cesset per non usum, requiruntur
 hæc quatuor, secundum *Laym.* 1. 1, T. 4. C. 25., 1. Ut
 oblata

Hh 5

oblata fuerit occasio utendi: 2. Ut habita fuerit scientia talis privilegii: 3. Ut fuerit potentia tum utendi: 4. Ut privilegium cedat in alterius gravamen, qui jam quasi præscribat, quod fieri potest etiam per actus contrarios, non tamen semper sufficit decennium; & ita docent quoad omnes partes etiam *Suar. Bonac.* & alii cum *Castrop* p. 18. & 19., si tamen in privilegio adderetur, ut utaris illo pro tuo arbitratu, non peribit per non usum neque per actus contrarios, neque per ullam præscriptionem, uti tenent *Baldus, Decius, Azor* & alii cum *Castrop.* contra *Suar.* & alios. Addit *Luca* de benef. d. 29. n. 24., quando privilegium alicui Universitati ejusque Capiti vel Principi concessum est, non usum aliquorum non præjudicare illi.

843

§. XII. Privilegium concessum non subdito transit in contractum, & ideo revocari non potest, ita *Suar. Bonac.* & alii cum *Dian.* p. 4. T. 1. R. 82.; talia autem sunt privilegia, quæ à Principe sæculari conceduntur Ecclesiasticis, uti ibidem docet *Dian.* & pluribus firmat p. 7. T. 1. R. 8. Quod si Princeps concesserit privilegium alicui propter merita, erit ad modum contractus onerosi vel donationis acceptata & irrevocabilis, ideoque secundum *Felin.* & alios revocari non poterit; limitant *Baldus* & alii, nisi ex justa causa, de qua constet; nec satis est Principem dicere se habere justam causam, uti post alios ostendit *Dian.* p. 8. T. 6. R. 122.; debetque præterea fieri compensatio, uti docet *Castrop.* p. 21. §. 2.: unde à potiori si privilegium concessum sit cum contracta, v. g. sub onere pretii solvendi vel operis exhibendi, non poterit validè revocari nisi ratione utilitatis publicæ, & reddito pretio vel aliquo æquivalente præstitis obsequiis, ita *Lopez, Suar. Bonac. Less. Sanch.* & alii cum *Castrop.* supra, potestque videri

Cardenas

Cardenas in 2. crisi, d. 2. n. 346. & seqq. Vide etiam dicenda n. 858.

§. XIII. Concesso per privilegium uno, intelliguntur etiam concessa omnia, sine quibus non potest commodè esse usus privilegii, uti habetur L. penult. ff. de usufructu docentque *Nav & Sa* n. 8., qui n. 30. addit tuum socium etiam gaudere tuo privilegio, si hoc aliàs tibi esset inutile. Vide dicta n. 80. & 801.

§. XIV. *Riccus* & alii multi cum *Dian.* p. 8. T. 3. R. 99 docent, quòd privilegium vel facultas concessa retrahatur ad validandum actum præteritum, qui sine ea facultate invalidè factus erat, sic dicunt obtentam licentiam ad ædificandum molendinum extendi ad molendinum illicitè jam actu ædificatum; item licentiam obtentam ad acceptanda plura beneficia incompatibilia, extendi ad illa jam acceptata; sed probabiliùs dicitur non validari actus præteritos, sed tantùm fieri, ut quod factum est, nunc licitè & validè perseveret.

§. XV. Si plures ad eandem gratiam obtineant rescriptum, si posterius faciat mentionem prioris, præfertur priori; si autem ejus non faciat mentionem, prius prævalet posteriori, nisi posterius sit speciale & prius generale, nam *generi per speciem derogatur*, Reg. 34. de Reg. Juris in 6.; & hinc si prius sit speciale & posterius generale, prius prævalebit, ita *Vallensis* cum *Dian.* p. 8. T. 7 R. 4. Vide tamen *Illf.* à n. 27. Addit *Tiraq.* de privil. piæ causæ, privil. 26. privilegiatum contra privilegiatum non gaudere privilegio, si uterque sit privilegiatus in specie, secus si unus sit privilegiatus in specie, alter in genere, nam qui est privilegiatus in specie, utitur contra alterum suo privilegio.

§. XVI. Quandoque est obligatio utendi suo privilegio,

Vilegio, uti rectè *Neusser* apud *Gob.* in *Exp. T.* §. n. 711. in appendice, nam si sit privilegium habilitativum, id est, tollens impedimentum vel difficultatem ad implendum præceptum, teneris eo uti, ut satisfacias præcepto, hinc si per privilegium privati Oratorii domi tuæ legatur Missa, teneris diebus festivis audire, licet non tenearis procurare, uti dicitur l. 3. p. 1. n. 676. Si autem privilegium sit potestativum tantum, id est, præcisè permittens aliquid, quod lex non permittit, non teneberis eo uti, uti colligitur ex *Cap. si de terra*, de privilegiis, & ex *Reg. 61.*, Juris in 6. *quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum.*

848 §. XVII. Communicatio, quâ privilegia uni concessa, conceduntur alteri, non extenditur ad concedenda, nisi exprimatur, nam verba privilegiorum plus non operantur, quàm secundum suam proprietatem significant, uti notant *Less.* v. *privilegium*, *Case* 3.; quomodo autem unus possit alterius privilegium participare, explicat *Sanch.* in *Conf.* l. 6. c. 6. d. 9., & videri debent dicenda n. 854.

849 §. XVIII. Quod aliquis potest ex privilegio concessa dignitati, vel ex officio, potest alteri committere; docetque *Sa* n. 27. talia esse privilegia, quæ Prælati religionum conceduntur.

Quas pœnas incurrant, qui violant vel impugnant privilegia Regularibus concessa, videri potest apud *Arsdek* p. 3. T. 1. de opin. probab. q. 25. in fine. Item vide hic dicta n. 679.

850 Q. 140. *Quid dicendum sit de privilegiis vivæ vocis oraculo concessis.* R. seqq.

§. I. Vivæ vocis oraculum secundum *Suar.* de leg. l. 8. c. 7. n. 3., est privilegium à Pontifice concessum, ore prolatum, & sufficienter dictatum, ut scribi posset, per accidens autem contingit, ut non scriberetur,